

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

96 – ї

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

16, 18, 23 лютого 2015 року

Чернівці – 2015

УДК 001:378.12(477.85)
ББК 72:74.58
М 34

Матеріали 96 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 16, 18, 23 лютого 2015 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2015. – 352 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 96 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 16, 18, 23 лютого 2015 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Іващук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Кравченко О.В.
доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.
доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.
доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.
доктор медичних наук, професор Заморський І.І.
доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.
доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.
чл.-кор. АПН України, доктор медичних наук, професор Пішак В.П.
доктор медичних наук, професор Гринчук Ф.В.
доктор медичних наук, професор Слободян О.М.
доктор медичних наук, професор Тащук В.К.
доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.
доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.

ISBN 978-966-697-588-4

© Буковинський державний медичний
університет, 2015

Потапова Л.Б.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

*Кафедра суспільних наук та українознавства
Буковинський державний медичний університет*

Глобальна екологічна криза спонукає людство до екологізації усіх сфер діяльності. Тому віднедавна чинник екологізації дедалі актуалізується і набуває пріоритетності у міждержавних відносинах. Із розвитком цивілізації, бурхливим зростанням чисельності населення землі, обсягів виробництва та його відходів, проблеми взаємин суспільства і природи дедалі нагальнішають.

До найактуальніших питань життєвого середовища людства належать деградація довкілля, виснаження природних ресурсів та екологічна безпека. Ці чинники набули особливого значення наприкінці ХХ – поч. ХХІ ст. У багатьох країнах деградація біосфери призвела до великомасштабних природних катаклізмів, погіршення якості життя та здоров'я громадян. З огляду на це, виникає потреба розроблення теоретико-методологічних засад глобальної екологізації економіки та виробничих і невиробничих сфер і, відповідно, ефективного механізму практичної їх реалізації.

Проблеми екологізації економіки висвітлено в наукових працях українських (Ю.Ю.Туниць, Б.В.Буркинського, Л.Г.Мельника, Л.С.Гринів) та зарубіжних (Германа Дейлі, Джошуа Фарлея) вчених. Проте досі немає розробленого наукового підходу до регіональної та глобальної екологізації економіки, механізму адекватної протидії екологічним викликам.

Наукові дослідження переконують, що негативні тенденції до забруднення довкілля дедалі посилюються. Щороку близько 6 млн. га сільськогосподарських угідь перетворюються на пустелі. Біднішає біорізноманіття рослинного і тваринного світу, а це послаблює стійкість екосистеми. За даними Всесвітнього фонду охорони живої природи на землі щогодини зникає один вид тварин, щодоби вирубують близько 40 тис. га лісу, тобто упродовж року – близько 14,6 га. Це набагато більше ніж загальна площа лісів України.

Оскільки половину усього атмосферного кисню продукують ліси, а також, зважаючи на їхню кліматорегулювальну функцію, вже тепер треба вживати рішучих заходів рішення щодо запобігання нерациональному лісокористуванню та вирубуванню лісів.

Тривожні наслідки для світової спільноти має аварія на Чорнобильській АЕС, її цілком обґрунтовано називають катастрофою: близько 50 тис. км² території України, де проживало понад 3,5 млн. осіб зазнало впливу радіоактивного забруднення. Приблизно такі ж площі забруднено на території Росії та Білорусії. За масштабами викидів радіоактивних речовин у довкілля не має аналогів у світі. Внаслідок цієї катастрофи значно погіршилось онкологічних захворювань, хвороб ендокринної системи дихальних органів тощо.

Усвідомлюючи вагомість екологічних проблем, науковці (більш ніж 1500 з 68 країн) виступили з Декларацією – попередженням людству, в якій наголошено, що залишилось не більше одного або декількох десятиліть до того, коли змогу запобігти загрозам, які постають перед людством буде втрачено, і воно опиниться на межі виживання. Отже, з цих та інших прикладів можна дійти висновку, що екологічні проблеми мають глобальний характер і становлять загрозу подальшому існуванню життя на землі.

Вирішення сучасних екологічних проблем можливе тільки за умов широкої й активної міжнародної еколого-економічної, еколого-політичної та еколого-правової співпраці усіх держав. Взаємозалежність екологічних та економічних чинників – це нагальні питання про систему еколого-економічну, ефективність використання природних ресурсів, охорону довкілля та екологічну безпеку людства. Як відомо, шим питанням належить чільне місце у концепції сталого розвитку. Забезпечення сталості й дотримання вимог екологічної безпеки в будь-якій державі неможливе без екологізації економіки тобто без її спрямування на подолання інтегрального екодеструктивного впливу процесів виробництва та споживання товарів і послуг.

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку України – головною метою державної економічної політики є збільшення національного багатства завдяки ефективному використанню природно-ресурсного, трудового та науково-технічного потенціалу основою якої має стати національна програма, у якій основний акцент необхідно спрямувати на збереження якісного стану природного середовища і раціонального використання та відтворення природних ресурсів.

Починюк Л.І.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОПРІАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ СУБМОВІ МЕДИЦИНИ

*Кафедра іноземних мов
Буковинський державний медичний університет*

Відономастичні мовні одиниці привертають увагу як українських, так і зарубіжних вчених. Наявність пропріальної лексики характерна для терміносистем всіх сфер науки і техніки та соціокультурної сфери. Терміносистема медицини не є винятком.

Дослідження лексикографічних джерел та англословних періодичних видань виявило функціонування великої кількості пропріальної лексики в усіх субмовах медицини.

Автори здійснили спробу аналізу пропріальної медичної термінології і дійшли висновку щодо наявності груп термінів-синонімів за їх структурою, позначенням поняття, яке вони передають, та способу утворення.

Так, нами були виявлені одно-, дво-, три- та чотирьохкомпонентні термінологічні номени з пропріальним компонентом, наприклад: *Cesarian, Douglaspouch, PahvantValleyplague, Crimean-Kongohemorrhagicfevervirus.*

За позначенням поняття автори виокремили основні групи епонімічних термінів, що позначають:

1) хвороби;

- a) патологічні стани та вроджені аномалії (Madelung's deformity, Marion's disease, Parrot's atrophy);
- b) новоутворення (Baker's cyst; Aran's cancer);
- 2) синдроми хвороб (Bloom's syndrome, Morton's neuralgia, Park's aneurism);
- 3) ознаки та симптоми хвороб (Basetdo's sign, Baumes's symptom, Hippocratic succussion);
- 4) біологічні процеси в організмі людини (Cori cycle, Kreb's ureacycle);
- 5) патологічні процеси в організмі людини (Wallerian degeneration, Loeb's deciduoma);
- 6) анатомічні назви частин тіла, органів чи структур (Jacob's membrane, Darwin's ear, Wirsung's

duct);

- 7) гістологічні матеріали (Bence-Jones protein);
- 8) препарати, що використовують при проведенні лабораторних досліджень чи тестів (Congo red, Lemco broth; Delany's solution);
- 9) матеріали лабораторних досліджень (Curschmann's spirals, Gramstained smear);
- 10) методи та методики діагностики та лікування (Cesarian delivery, bantingism, Bier's local anesthesia);
- 11) віруси та патогенні мікроорганізми (Newcastle disease virus, Abel's bacillus, Koch's bacillus);
- 12) біохімічний матеріал, що застосовують при проведенні операцій, медичних процедур і маніпуляцій (Gallie's transplant);
- 13) засоби для надання медичної допомоги, корекції різного роду відхилень та проведення операцій (Hartmann's curette, Logan bow, Bryce-Smith tube);
- 14) позицію чи положення тіла людини при проведенні обстежень чи медичних маніпуляцій (Bozeman's position, Elliot's position);
- 15) одиниці вимірювань та одиниці міри (Oxford unit; Morgan unit);
- 16) фізичні, хімічні чи медичні закони і правила (Aran's law, Nysten's law);

Здебільшого епонімічні одиниці медичної терміносистеми охоплюють: номени, утворені за допомогою власного імені (імен) (антропоніми) (His's canal, Payer's patches, Hill's sign, Charcot-Weiss-Baker syndrome, Franclin glasses, Gibson murmur, Parkinson's mask, Wilm's tumour, Montenegro test); номени, утворені за допомогою географічної назви – міста, місцевості, регіону чи країни (топоніми) (Chilean saltpeteter, Alpine Scurvy, Murray Valley encephalitis, Cyprus (Malta) fever, plaster of Paris jacket, California mustard, Newcastle disease virus); окрему групу складають епонімічні номени, утворені за допомогою власного імені біблійних святих чи міфічних богів (евфемізми) (st. Aman's disease, st. Rose's disease, Minerva jacket, necklace of Venus, staff of Aesculapius). Цікаво зазначити, що в епонімічних термінах у форматі гендерного розподілу переважають чоловічі імена.

Епонімічні утворення, як складові термінологічних одиниць англійської субмови медицини, володіють індивідуальною номінацією. З точки зору їх функціонування у контексті медичного дискурсу необхідно використовувати не лише назву епонімічного утворення, а і його тлумачення.

Рак О.М.

СУПЕРЕЧЛИВІ ПОГЛЯДИ НА ВЖИВАННЯ ЕПОНІМІВ У МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Кафедра іноземних мов

Буковинський державний медичний університет

З розвитком когнітивного напрямку у мовознавстві пильна увага приділяється епонімам. Важко уявити галузь медицини, де б не використовувалися епонімічні назви. Згідно даних низки наукових досліджень, більшість класичних епонімів увійшло до словникового складу ще у XVI-XIX століттях, вони досить активно використовуються і в даний час, незважаючи на пропозиції ряду науковців щодо обмеження їхнього вживання. З'являються і нові терміни, які відображають етапи розвитку медицини, пріоритети того чи іншого вченого або країни у відкритті нових фактів, але часто не відображають окремих ознак об'єктів номінації. Тож, активні дискусії щодо вживання епонімів тривають і досі, що і зумовлює актуальність даного дослідження.

Медичний термін є результатом теоретичного узагальнення і повинен найбільш точно відобразити зміст описуваного явища, саме тому епоніми з точки зору медичної термінології мають деякі негативні характеристики. Вони часом малоінформативні, часто громіздкі, створюють додаткові синонімічні ряди, важко транслітеруються і транскрибуються; вони тільки позначають, маркують наукове поняття, але не відображають характерних ознак описуваного об'єкта і т. ін. Однак, саме епоніми є одним з найчисленніших пластів медичної термінології з багатьма позитивними ознаками. У результаті нашої розвідки епоніми були об'єднані у наступні групи: міфологізми; біблеїзми; терміни, що включають імена літературних персонажів; ті, що включають імена вчених і лікарів; терміни, що включають імена хворих. Зупинимось на перших двох групах.

Велика частина міфологізмів увійшла у медичну термінологію ще в епоху Відродження – період культу античності та класичної латини. У складі анатомічних термінів часто використовуються імена богів і богинь: *cornu Ammonis (hippocampus) – ріг Амонія, mons Veneris – міст Венери, umbilicus Veneris – пуп Венери, tendo*